

Meer enthousiasme voor praktijkleren

De aandacht voor praktijkleren is aanmerkelijk toegenomen. Dit concludeert de Inspectie Landbouwonderwijs en Kennisprogramma's in de evaluatie onderwijsontwikkelingsplannen AOC's voor praktijkleren in 2002. De uitkomsten van het rapport pleiten dan ook voor voortzetting van het stimuleren van praktijkleren met behulp van een bekostigingsregeling.

In september 1998 werden er handtekeningen gezet door de AOC Raad, de Vereniging Praktijkscholen Landbouwonderwijs (VPL) en het Ministerie van LNV onder het eindrapport van het project 'Toekomst Praktijkleren.' Op basis van dit convenant is in juli 1999 de 'Regeling bekostiging praktijkleren Agrarische Opleidingscentra' vastgesteld. De regeling kwam tot stand, omdat de overheid afwilde van de verplichting van aoc's de praktijk-schoolweken bij ipc's af te nemen. De aoc's moesten zelf over het budget voor praktijkleren kunnen beschikken. Het budget voor praktijkleren zou in vier jaar tijd stapsgewijs worden overgeheveld. Het onderwijskundige deel van het destijds gesloten convenant houdt in dat alle aoc's jaarlijks een onderwijsontwikkelingsplan praktijkleren (OOP) moeten opstellen. In dat onderwijsontwikkelingsplan dienen ze een overzicht te geven van hun huidige activiteiten op het gebied van praktijkleren. Daarnaast moeten ze hun visie op praktijkleren geven en een visie op de te verwachten ontwikkelingen. De inspectie Landbouwonderwijs beoordeelt de plannen en schakelt daarbij externe deskundigen in.

Niet erg enthousiast

Praktijkleren: volgens de bekostigingsregeling zijn dat 'alle activiteiten gericht op het leren werken in de praktijk als onderdeel van de theorievorming, niet zijnde de beroepspraktijkvorming bedoeld in artikel 7.2.8 van de wet.' De eerste twee jaar was de beoordelingscommissie van de Inspectie LOK nog niet erg enthousiast over de onderwijsontwikkelingsplannen die scholen met betrekking tot het praktijkleren ontwikkelden. In het Inspectierapport over 2000 staat te lezen: 'Van een heldere beheersmatige aanpak en van concrete verbeteracties is nauwelijks sprake. De voortgang in de planvorming ten opzichte van 1999 is beperkt.(.....) In het algemeen blijken de centraal geformuleerde aanbevelingen uit 1999 nauwelijks te zijn overgenomen.' De Inspectie is op dat moment ontevreden over de aandacht voor kwaliteitszorg. Ook maakt ze zich dan zorgen over de wijze waarop scholen werk maken van toetsing en afsluiting praktijkleren. Van de aanbeveling vooral gebruik te maken van elkaars goede plannen is weinig terechtgekomen, stelt de Inspectie. Ook heeft de Inspectie kritiek op de plan-

nen omdat ze in het algemeen te weinig houvast aan de ipc's geven om een werkplanning voor de komende jaren op te stellen en in te kunnen spelen op de onderwijskundige wensen. In 2000 krijgt minder dan de helft van de ingediende plannen het oordeel 'sterk' of 'meer sterk dan zwak'.

Scharnierpunt

In het evaluatierapport over 2002 is er meer enthousiasme bij de beoordelingscommissie te ontdekken. 'De aandacht voor praktijkleren is zowel op beleidsniveau als op de onderwijsvloer van de betrokken agrarische onderwijsinstellingen aanmerkelijk toegenomen.' Daarmee heeft de vraagsturing van praktijkleren aan aoc-zijde vorm gekregen, concludeert de beoordelingscommissie. Een meerderheid van de aoc's heeft praktijkleren een nieuwe betekenis kunnen geven en gebruikt het als scharnierpunt om elementen van 'nieuw leren' in te voeren, stelt het rapport. Dat nieuwe leren wordt onder andere uitgewerkt in competentiegericht leren, toenemende zelfsturing, samenwerkend leren, doorlopende leerlijnen en

Evaluatie OOP aoc's voor praktijkleren 2002:

Compleetheid OOP:

De onderwijsontwikkelingsplannen voor praktijkleren 2002 beschrijven het complete aanbod.

Vooruitzichten praktijkleren over vier jaar:

Een te klein aantal onderwijsinstellingen geeft in haar plannen de verwachte ontwikkelingen weer voor praktijkleren over de komende vier jaar.

Onderwijskundige thema's:

In de plannen 2002 is de beschrijving van twee onderwijskundige thema's sterk verbeterd: het thema 'afstemming op individuele leerlingen en 'integratie schools en buitenschools leren'.

Verbeteracties:

In alle dertien onderwijsontwikkelingsplannen zijn verbeteracties opgenomen. Het aantal plannen dat de verbeteringen echt goed weergeeft, blijft beperkt.

Kwaliteitszorg:

Op het gebied van 'inbedding in een systeem van kwaliteitszorg' blijven de plannen van 2002 voor praktijkleren letterlijk steken in hun ontwikkeling.

Getalsmatige aanduiding ipc-gebruik:

Alle plannen van 2002 beschrijven de kwantitatieve aanduiding van het ipc-gebruik op een voldoende wijze.

Andere aanbieders praktijkleren dan ipc's:

Contracten met andere aanbieders van praktijkleren worden in de plannen van 2002 matig beschreven. Vaak wordt volstaan met een financiële overeenkomst.

Financieel overzicht praktijkleren:

In de plannen van 2002 is geen verbetering opgetreden op het gebied van financieel overzicht van praktijkleren. Daarbij is het totale financiële overzicht van praktijkleren en het financiële ipc-onderdeel wel in orde, terwijl het financiële overzicht van de besteding naar andere aanbieders van praktijkleren ver achterblijft.

Aandacht voor toetsing en afsluiting

Evenals in 2001 ontbreekt in 2002 in het grootste deel van de onderwijsontwikkelingsplannen voldoende aandacht voor toetsing en afsluiting van praktijkleren.

FOTO: STUDIO ANDRÉ RUIGROK

▲ *Het gaat stukken beter met praktijkleren maar over de geboden kwaliteit van andere aanbieders dan ipc's geven aoc's geen duidelijkheid in hun ontwikkelingsplannen. Op de foto: praktijkleren bij PTC+ in Ede*

maatwerk in leertrajecten. De toegenomen aandacht voor praktijkleren in de onderwijsontwikkelingsplannen 2002 worden aanmerkelijk beter dan in voorgaande jaren omgezet in concreet onderwijs. Het is dan ook geen wonder dat het merendeel van de plannen een positief eindoordeel krijgt. Toch is de commissie nog niet helemaal tevreden: in de meeste plannen zal de komende jaren extra aandacht nodig zijn voor kwaliteitszorg, samenwerkend leren en overeenkomsten met andere aanbieders van praktijkleren. Ook voor toetsing en afsluiting van praktijkleren zal nog meer aandacht nodig zijn.

Regionale aanbieders

In het evaluatierapport valt ook te lezen dat uit de onderwijsontwikkelingsplannen blijkt dat het gebruik van praktijkschooldagen-en weken

door aoc's in het schooljaar 2002-2003 verder afneemt. Dezelfde motieven als een jaar daarvoor blijven van kracht: behoefte aan maatwerk, de kosten en andere beheersmatige redenen. Een afname dus van praktijkleren door ipc's, maar een toename van praktijkleren door andere, vaak regionale aanbieders. Over de geboden kwaliteit van deze andere aanbieders wordt nauwelijks gesproken in de onderwijsontwikkelingsplannen, valt de beoordelingscommissie op. 'Deze contracten zijn vaak van financieel-juridische aard en gaan niet in op bijvoorbeeld onderwijskundige uitgangspunten, toetsing en afsluiting en kwaliteitszorg.' Het rapport geeft dan ook de conclusie dat 'met het opschuiven van praktijkleren naar andere aanbieders de onderliggende contracten dienen te worden uitgebreid met genoemde aspecten.' ∞

Marijke van Kerkhoven